

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമാസമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ സുന്ദരകാണ്ഡേ

॥ ദ്വിഷഷ്ടിതമഃ സർഗഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ

ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ

ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമത്സമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

|| ദ്വിഷഷ്ടിതമഃ സർഗഃ ||

വാനരൈർമധുവനരക്ഷകാണാം ദധിമുഖസ്യ ച പരാദവഃ സഭ്യത്യസ്യ
ദധിമുഖസ്യ സുഗ്രീവപാർശ്വേ ഗമനം ച

താനുവാച ഹരിശ്രേഷ്ഠോ

ഹനുമാൻ വാനരർഷഭഃ |

അവ്യഗ്രമനസോ യുയം

മധു സേവത വാനരാഃ || 5.62.1 ||

അഹമാവർജ്ജയിഷ്യാമി

യുഷ്ഠാകം പരിപന്മിനഃ |

ശ്രുത്യാ ഹനുമതോ വാക്യം

ഹരിണാം പ്രവരോംഗഭഃ || 5.62.2 ||

പ്രത്യുവാച പ്രസന്നാത്മാ

പിബന്തു ഹരയോ മധു |

അവശ്യം കൃതകാർയസ്യ

വാക്യം ഹനുമതോ മയാ || 5.62.3 ||

അകാർയമപി കർതവ്യം

കിമംഗം പുനരീദൃശം |

അംഗദസ്യ മൂഖാച്ഛുത്യാ

വചനം വാനരർഷഭാഃ || 5.62.4 ||

സായു സായ്വിതി സംഹൃഷ്ടാ
 വാനരാഃ പ്രത്യപൂജയൻ |
 പൂജയിത്യാംഗദം സർവേ
 വാനരാ വാനരർഷഭം || 5.62.5 ||

ജമുർമധുവനം യത്ര
 നദീവേഗ ഇവ ദ്രുമം |
 തേ പ്രവിഷ്ടാ മധുവനം
 പാലാനാക്രമ്യ ശക്തിതഃ || 5.62.6 ||

അതിസർഗാച്ച പടവോ
 ദൃഷ്ട്യാ ശ്രുത്യാ ച മൈമിലീം |
 പപുഃ സർവേ മധു തദാ
 രസവത് ഫലമാദദുഃ || 5.62.7 ||

ഉത്പത്യ ച തതഃ സർവേ
 വനപാലാൻ സമാഗതാൻ |
 തേ താഡയന്തഃ ശതശഃ
 സക്താ മധുവനേ തദാ || 5.62.8 ||

മധുനി ദ്രോണമാത്രാണി
 ബാഹുഭിഃ പരിഗൃഹ്യ തേ |
 പിബന്തി കപയഃ കേചിത്
 സംഘശസ്ത്ര ഹൃഷ്ടവത് || 5.62.9 ||

ഘ്നന്തി സു സഹിതാഃ സർവേ
 ഭക്ഷയന്തി തഥാപരേ |
 കേചിത് പീത്യാപവിധ്യന്തി
 മധുനി മധുപിംഗലാഃ || 5.62.10 ||

മധുച്ഛിഷ്യേന കേചിച്ച
 ജുഹ്വുരന്യോന്യമുക്താഃ |
 അപരേ വൃക്ഷമൂലേഷു
 ശാഖാ ഗൃഹ്യ വ്യവസ്ഥിതാഃ || 5.62.11 ||

അത്യർഥം ച മദഗ്നാനാഃ
 പർണാന്യാസ്തീര്യ ശേരതേ |
 ഉൻമത്തവേഗാഃ പ്ലവഗാ
 മധുമത്താശ്ച ഹൃഷ്ടവത് || 5.62.12 ||

ക്ഷിപന്ത്യപി തദാന്യോന്യം
 സ്ഖലന്തി ച തഥാപരേ |
 കേചിത് ക്ഷേധാന് പ്രകുർവന്തി
 കേചിത് കൂജന്തി ഹൃഷ്ടവത് || 5.62.13 ||

ഹരയോ മധുനാ മത്താഃ
 കേചിത് സുപ്താ മഹീതലേ |
 ധൃഷ്ടാഃ കേചിദാസന്ത്യന്യേ
 കേചിത് കുർവന്തി ചേതരത് || 5.62.14 ||

കൃത്യാ കേചിദ് വദന്ത്യന്യേ
 കേചിദ് ബുധ്യന്തി ചേതരത് |
 യ്യേപ്യത്ര മധുപാലാഃ സ്യുഃ
 പ്രേഷ്യാ ദധിമുഖസ്യ തു || 5.62.15 ||

ത്യേപി തൈർവാനരൈർഭീമൈഃ
 പ്രതിഷിദ്ധാ ദിശോ ഗതാഃ |
 ജാനുഭിശ്ച പ്രഘൃഷ്ടാശ്ച
 ദേവമാർഗം ച ദർശിതാഃ || 5.62.16 ||

അബ്രുവൻ പരമോദ്ദിഗ്നാ
 ഗത്യാ ദധിമുഖം വചഃ |
 ഹനുമതാ ദത്തവരൈ -
 രഹതം മധുവനം ബലാത് |
 വയം ച ജാനുഭിർഘൃഷ്ടാ
 ദേവമാർഗം ച ദർശിതാഃ || 5.62.17 ||

തദാ ദധിമുഖഃ ക്രുദ്ധോ
 വനപസ്തുത്ര വാനരഃ |
 ഹതം മധുവനം ശ്രുത്യാ
 സാന്ത്യയാമാസ താൻ ഹരിൻ || 5.62.18 ||

ഏതാഗച്ഛത ഗച്ഛാമോ
 വാനരാനതിദർപിതാൻ |
 ബലേനാവാരയിഷ്യാമി
 പ്രഭുഞ്ജാനാൻ മധുത്തമം || 5.62.19 ||

ശ്രുത്യാ ദധിമുഖസ്യേദം
 വചനം വാനരർഷഭാഃ |
 പുനർവീരാ മധുവനം
 തേനൈവ സഹിതാ യയുഃ || 5.62.20 ||

മധ്യേ ചൈഷാം ദധിമുഖഃ
 സുപ്രഗൃഹ്യ മഹാതരും |
 സമഭ്യധാവൻ വേഗേന
 സർവേ തേ ച പ്ലവംഗമാഃ || 5.62.21 ||

തേ ശിലാഃ പാദപാംശൈവ
 പാഷാണാമപി വാനരാഃ |

ഗൃഹീത്യാഭ്യാഗമൻ ക്രുദ്ധാ
യത്ര തേ കപികുഞ്ജരാഃ || 5.62.22 ||

ബലാന്നിവാദയന്തശ്ച
ആസേദുർഹരയോ ഹരീൻ |
സന്ദഷ്ടൗഷ്ഠപുടാഃ ക്രുദ്ധാ
ഭർത്സയന്തോ മുഹൂർമുഹുഃ || 5.62.23 ||

അഥ ദൃഷ്ട്വാ ദധിമുഖം
ക്രുദ്ധം വാനരപുംഗവാഃ |
അഭ്യധാവന്ത വേഗേന
ഹനുമത്പ്രമുഖാസ്തദാ || 5.62.24 ||

സവൃക്ഷം തം മഹാബാഹു -
മാപതന്തം മഹാബലം |
വേഗവന്തം വിജഗ്രാഹ
ബാഹുഭ്യാം കുപിത്യാംഗദഃ || 5.62.25 ||

മദാന്യോ ന കൃപാം ചക്രേ
ആർയകോദ്യം മമേതി സഃ |
അമൈനം നിഷ്ഠിപേഷാശു
വേഗേന വസുധാതലേ || 5.62.26 ||

സ ഭഗബാഹുരുമുഖോ
വിഹൃലഃ ശോണിതോക്ഷിതഃ |
പ്രമുദോഹ മഹാവീരോ
മുഹൂർതം കപികുഞ്ജരഃ || 5.62.27 ||

സ കമഞ്ചിദ് വിമുക്തസ്തൈ -
ർവാനരൈർവാനരർഷഭഃ |

ഉവാചൈകാന്തമാഗത്യ

സ്യാൻ ഭൃത്യാൻ സമുപാഗതാൻ || 5.62.28 ||

ഏതാഗച്ഛത ഗച്ഛാമോ

ഭർതാ നോ യത്ര വാനരഃ |

സുഗ്രീവോ വിപുലഗ്രീവഃ

സഹ രാമേണ തിഷ്ഠതി || 5.62.29 ||

സർവം ചൈവാംഗദേ ദോഷം

ശ്രാവയിഷ്യാമ പാർഥിവേ |

അമർഷീ വചനം ശ്രുത്യാ

ഘാതയിഷ്യതി വാനരാൻ || 5.62.30 ||

ഇഷ്ടം മധുവനം ഹ്യേതത്

സുഗ്രീവസ്യ മഹാത്മനഃ |

പിത്യപൈതാമഹം ദിവ്യം

ദേവൈരപി ദുരാസദം || 5.62.31 ||

സ വാനരാനിമാൻ സർവാൻ

മധുലുബ്ധാൻ ഗതായുഷഃ |

ഘാതയിഷ്യതി ദണ്ഡേന

സുഗ്രീവഃ സസുഹൃജ്ജനാൻ || 5.62.32 ||

വധ്യാ ഹ്യേതേ ദുരാത്മാനോ

ന്യപാജ്ഞാപരിപന്മിനഃ |

അമർഷപ്രഭവോ രോഷഃ

സഹലോ മേ ദവിഷ്യതി || 5.62.33 ||

ഏവമുക്ത്യാ ദധിമുഖോ

വനപാലാൻ മഹാബലഃ |

ജഗാമ സഹസോത്പത്യ
വനപാലൈഃ സമൻവിതഃ || 5.62.34 ||

നിമേഷാന്തരമാത്രേണ
സ ഹി പ്രാപ്തോ വനാലയഃ |
സഹസ്രാംശുസുതോ ധീമാൻ
സുഗ്രീവോ യത്ര വാനരഃ || 5.62.35 ||

രാമം ച ലക്ഷ്മണം ചൈവ
ദൃഷ്ട്വാ സുഗ്രീവമേവ ച |
സമപ്രതിഷ്ഠാം ജഗതീ -
മാകാശാന്നിപപാത ഹ || 5.62.36 ||

സ നിപത്യ മഹാവീരഃ
സർവൈസ്തൈഃ പരിവാരിതഃ |
ഹരിർദധിമുഖഃ പാലൈഃ
പാലാനാം പരമേശ്വരഃ || 5.62.37 ||

സ ദീനവദനോ ഭൂത്യാ
കൃത്യാ ശിരസി ചാഞ്ജലിം |
സുഗ്രീവസ്യാശു തൗ മൂർധ്നാ
ചരണൗ പ്രത്യപീഡയത് || 5.62.38 ||

|| ഇത്യാർഷേ ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ
സുന്ദരകാണ്ഡേ ദ്വിഷഷ്ടിതമഃ സർഗഃ ||